

----- Forwarded message -----

From: **Philippe Touwaide** <Philippe.Touwaide@mobilite.fgov.be>
Date: lun. 11 févr. 2019 à 11:33
Subject: TR: Accident Boeing 737 MAX - cet avion vole-t-il à Bxl Airport ?
To: arnaud.feist@brusselsairport.be <arnaud.feist@brusselsairport.be>, Laurent Wischhoff <laurent.wischhoff@brusselsairport.be>
Cc: Philippe Elsen <elsen.philippe@gmail.com>

Arnaud, comme cet avion vole à Bruxelles, cette question est pour toi.

Philippe TOUWAIDE

Licencié en Droit Aérien et en Droit Maritime
Ancien Commissaire du Gouvernement
Directeur du Service de Médiation du Gouvernement Fédéral pour l'Aéroport de Bruxelles-National
Médiateur Aérien du Gouvernement Fédéral - S.P.F. Mobilité et Transports

AIRPORTMEDIATION c/o Site de SKEYES - Bruxelles-National
Bâtiment S - Local S.1.3.16

Tervuursesteenweg,303

B-1820 STEENOKKERZEEL

GSM : + [32.477.21.07.63](tel:32477210763) - Bureau : + [32.2.206.28.24](tel:3222062824)

Web-Site : www.airportmediation.be

E-mail privé :

airportmediation@icloud.com

E-mail professionnel :

philippe.touwaide@mobilite.fgov.be

Twitter : @airmediation - **Facebook** : Bruxelles Aéroport Médiation - **Instagram** : airportmediation

Renseignements fournis à titre indicatif sans aucune reconnaissance préjudiciable.

La rapidité de ce message n'a d'autre but que d'en assurer son efficacité, ce message ne peut NI être transféré NI copié NI publié SANS mon accord écrit formel et signé.

La divulgation non autorisée par l'émetteur du courrier électronique est une violation du secret des correspondances qui engage la responsabilité pénale de l'auteur de l'infraction sur le fondement des articles 314 bis, 460 et 550 bis du Code Pénal.

En vertu de l'article 1728 du code Judiciaire: « les documents établis et les communications faites au cours d'une procédure de médiation et pour les besoins de celle-ci sont confidentiels ».

Ce courrier électronique revêt un caractère informel, il ne lie en rien le Service Fédéral de Médiation pour l'Aéroport de Bruxelles-National. Tous les documents officiels sont envoyés par courrier papier dûment signé par le Directeur du Service de Médiation pour l'Aéroport de Bruxelles-National.

Ce message électronique et chacune de ses annexes sont établis à l'attention exclusive du destinataire et peuvent contenir des informations confidentielles. Si vous recevez ce message par erreur, veuillez le détruire et avertir son expéditeur. Toute publication, reproduction, copie, distribution, diffusion ou utilisation par des tiers est interdite sans autorisation expresse.

De : Philippe Elsen <elsen.philippe@gmail.com>

Envoyé : samedi 9 février 2019 17:58

À : Philippe Touwaide

Objet : Accident Boeing 737 MAX - cet avion vole-t-il à Bxl Airport ?

A l'attention du service de médiation,

Le Boeing 737 MAX vole-t-il à Bxl Airport?

Si oui, que fait BAC pour assurer la sécurité des passages et des habitants ?

Merci d'avance pour votre réponse

Philippe Elsen

Problemen met Boeing 737 MAX

https://www.topics.be/is-er-iets-mis-met-de-nieuwe-boeings-informatie-achtergehouden-na-fatale-crash-a10896212demorgen/?context=playlist/a-luchtvaart-b2d8c8/&utm_source=redactie&utm_medium=email&utm_campaign=DPP_ED_TOPICS_Newsletter_PERSO_API_20181127&utm_content=link&utm_term=&ctm_ctid=777cca64a78d9b7777f42fbb3087091f

“Er is iets mis met die nieuwe Boeings”, concludeerden de Indonesische luchtvaartautoriteiten, na de crash eind oktober van Lion Air-vlucht JT 610, **waarbij 189 doden vielen**. De nagelnieuwe Boeing 737 MAX was opgestegen in Jakarta, maar dook na een kwartier met de neus naar beneden de Javazee in. Geen onbekend verhaal voor luchtvaartspecialist Tom Dieusaert, die in zijn boek *Computer Crash* een aantal moderne vliegtuigrampen analyseerde.

RL 26 november 2018, 15:54

Tom Dieusaert: “Die MAX-toestellen zijn de nieuwe versie van de succesvolle Boeing 737. Vergelijk het met de nieuwste iPhone, die heeft ook steeds een aantal extra snufjes. Een van die upgrades blijkt nu gevaarlijk te zijn. Het vliegtuig van Lion Air – een ambitieuze Aziatische luchtvaartmaatschappij – had de dagen voordien al problemen. Men dacht dat het aan een sensor lag, die meet hoe de lucht over de vleugels stroomt. Omdat die foute informatie doorgaf, had men hem de dag voordien vervangen.

“Toch kregen de piloten bij het opstijgen opnieuw problemen. Het toestel ging een paar keer heftig naar beneden, en weer omhoog. De piloten probeerden het vliegtuig onder controle te krijgen, tot het steil naar beneden dook. Het straffe is dat de piloten nog manueel vlogen, de automatische piloot stond uit. Toch kreeg dat toestel plots een eigen wil. In zulke gevallen steken vliegtuigbouwers de schuld meestal op de piloten. Maar nu werd er opvallend snel naar het toestel gewezen.”

Terecht, zo bleek na een briefing van Boeing aan alle maatschappijen die met de MAX-toestellen vliegen.

“Ja, Boeing gaf toe dat een nieuwigheid in het vliegtuig dit probleem heeft veroorzaakt. Dat snufje dient om te voorkomen dat het toestel in overtrek, of stall, gaat (hierbij komt de neus te veel omhoog, de luchtstroom rond de vleugels wordt dan verstoord waardoor ze draagkracht verliezen, red.). Als de computer merkt dat dat gebeurt, op basis van de informatie van de sensoren, corrigeert hij automatisch door de neus naar beneden te duwen.

Dat is hier gebeurd. Piloten zeggen nu dat ze níét ingelicht waren over die nieuwe eigenschap. Er stond niets over in de handleiding, en ze hadden geen extra trainingen moeten volgen om met die MAX-vliegtuigen te leren vliegen. Boeing vond dat niet nodig omdat het gewoon een nieuwe versie van de 737 was. Dat horen luchtvaartmaatschappijen natuurlijk graag, want trainingen kosten geld.”

Boeing houdt wel vol dat de nieuwe toestellen veilig zijn.

“Ze noemen de crash een ‘ongebruikelijke gebeurtenis’. Dat is het understatement van het jaar. Ze hebben in hun briefing nu wel uitgelegd wat piloten moeten doen als die fout zich voordoet: bepaalde boordcomputers uitzetten. Alleen komt die uitleg rijkelijk laat voor de 189 slachtoffers. De vraag is ook of piloten wel genoeg tijd hebben om in te grijpen als ze vlak na het opstijgen in de problemen komen.”

Ook Europese maatschappijen zoals Ryanair en TUI vliegen met de nieuwe Boeings. Hoe bang moeten we zijn?

“Vliegen blijft veel veiliger dan autorijden. Elke dag hangen er tienduizenden toestellen in de lucht en er vallen nog geen duizend doden per jaar. Maar de doorgedreven automatisering in de sector – waarbij men piloten steeds overbodiger probeert te maken – heeft al meerdere crashes veroorzaakt. Deze ramp vertoont overigens veel gelijkenis met een bijna-crash van een Lufthansa-vliegtuig, toen een sensor bevroor en de machine in duikvlucht ging. Toen konden de piloten gelukkig tijdig de computers uitzetten en manueel verder vliegen.”